

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของความก้าวหน้า เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา “มนุษย์” ทำให้เกิดการเรียนรู้ จนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป (ประสาธน์ เองเฉลิม, 2554, หน้า 9 -12) การจัดการศึกษาในประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อยุคสมัย เพราะการจัดการศึกษาประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จ ล่วงไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงสร้างและแนวทางในการศึกษา เพราะหลักสูตร เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่พัฒนาให้เกิดความเป็นคนที่สมบูรณ์ในตัวผู้เรียน ทำให้สังคม ได้พลเมืองดีตามที่ปรารถนา (สมทรง สุวาณิช, 2549, หน้า 3) และหลักสูตรเปรียบได้กับแผนที่หรือเข็มทิศ ซึ่งออกแบบจัดทำเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ฉะนั้นหลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา (มนตรี วงษ์สะพาน, 2554, หน้า 43)

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ข้อมูลข่าวสารวิชาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วส่งผลให้สังคมต้องเตรียมคนให้รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ และสมดุลทั้งร่างกายจิตใจและสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเตรียมคนให้มิลักษณะดังกล่าว นั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนจากแนวคิดเดิมมามุ่งเน้นการจัดการศึกษาด้วยการพัฒนาหลักสูตรที่ชุมชนมีส่วนร่วม และยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (ชวลิต ชุกก่าแพง, 2551, หน้า 16)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) และข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาแก่คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาของสังคมไทย เป็นสิ่งที่มีคุณค่า และจำเป็นในการดำรงชีวิต ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น องค์ความรู้ของชุมชน ทุนชุมชน ทุนมนุษย์ คือ ปรากฏณ์ชาวบ้าน ทุนปัญญา คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สืบทอดต่อกันมา มาเป็นแนวทางปรับใช้และประยุกต์ให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ให้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนเกิดการอนุรักษ์ สืบทอด สร้างความแข็งแกร่งของท้องถิ่น เสริมสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชนขึ้น เพราะภูมิปัญญาไทยนั้นเป็นการใช้ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ พฤติกรรม แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ หรือกิจกรรมในวิถีชีวิต ภูมิปัญญาไทยยังแสดงถึงการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว และการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชนและสังคม อีกทั้งแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในการพัฒนาการทางสังคมตลอดเวลาอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 3)

การจัดทำหลักสูตรจึงนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อใช้เป็นแผน แนวทาง หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว การพัฒนาเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณภาพนั้น มีข้อควรคำนึงถึง ในการจัดทำคือ หลักสูตรจะต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นหลักและจะต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ได้เต็มศักยภาพ ตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนตรงตามสภาพจริงที่สุดเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 9) ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เป็นหลักสูตรที่ดีมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีข้อที่ควรคำนึงในการจัดทำคือหลักสูตรต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เป็นหลัก พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 29) ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ พร้อมด้วยคุณธรรม ค่านิยม ที่พึงประสงค์ รวมทั้งสามารถประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตตามที่พึงปรารถนาได้อย่างยั่งยืน (นิราศ จันทรจิตร, 2555, หน้า 8)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นสาระการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงานทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาไทย และเทคโนโลยีสากลมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ่มค่า และมีศีลธรรมคุณธรรมสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีศีลธรรมและคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐานได้แก่ ความขยัน ความซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่สามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลภายใต้บริบทของสังคมไทยเป็นสาระที่เน้นการทำงานกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงานและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้

กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (information communication technology) ตลอดจนนำเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และเทคโนโลยีสากลมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้าง พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างประหยัด เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว กลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี จึงกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มเป็น “การเรียนรู้ที่ยึดการทำงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญบนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหา” งานที่นำมาฝึกฝนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของกลุ่มนั้น เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคม และงานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งงานทั้ง 2 ประเภทนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนตามกระบวนการเรียนรู้ และกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มีคุณภาพและมีศีลธรรม การเรียนรู้จากการทำงาน และการแก้ปัญหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี จึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความคิดที่หลอมรวมกัน จนก่อให้เกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก, หน้า 1)

การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ของโรงเรียนวัดคูบัว อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ในชุมชนอำเภอบางพลาม้า มีการจัดการจัดงานหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาหรือหน่วยงานในท้องถิ่นมีการดำเนินงานเป็นประจำ ทั้งงานมงคล งานประเพณีต่างๆ งานอบรม ประชุม สัมมนา จัดเลี้ยง สังสรรค์ ฯลฯ ทำให้ต้องมีการตกแต่งสถานที่ให้สวยงามด้วยการจัดจิบ-ผูกผ้า ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มีการใช้งานเป็นประจำกับกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าว หากนักเรียนสามารถจัดตกแต่งได้ ก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้การจัดงานหรือกิจกรรมของท้องถิ่นได้เป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชน เป็นการสร้างรายได้ระหว่างเรียน เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และที่สำคัญคือเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้าให้นักเรียนได้ศึกษาสืบทอด จึงควรพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้า (ประทีพ รัตมี, 2557)

ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรต้องยึดหลักว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง ฉะนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2-5) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการฝึกอบรม ดังที่ สมชาติ กิจยรรยง, และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2550, หน้า 1) กล่าวว่า รูปแบบหนึ่งของการพัฒนาบุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์ก็คือการจัดให้มีการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ

หรือความชำนาญการ เกิดทัศนคติ และจริยธรรมที่ดีในการทำงาน รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตน ได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากเป็นวิธีการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์โดยใช้เวลาน้อยลงแต่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้ที่ได้รับจากวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านโดยตรง ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้า อีกทั้งเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะเรียนรู้จดจำและจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ตลอดจนพัฒนาอาชีพและสังคมของตนเอง และเผยแพร่ความรู้ให้คงอยู่สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความสำคัญของการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการประดับสถานที่ด้วยผ้า สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ สำหรับนักเรียน และโรงเรียนในชุมชน ตลอดจนผู้ที่สนใจในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป
2. เป็นแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประดับสถานที่ด้วยผ้าในงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคม ชุมชน หรือหารายได้ด้วยการประกอบอาชีพเสริม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนกำสุพรรณนิการ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน รวมทั้งสิ้น 380 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคูบัว อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) โดยการสุ่มนักเรียน 1 ห้องเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรการฝีกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้า

2.2.2 ทักษะปฏิบัติการประดับสถานที่ด้วยผ้า

2.2.3 เจตคติต่อหลักสูตรฝีกอบรม

3. เนื้อหาหลักสูตรฝีกอบรม

เนื้อหาที่ใช้ในการฝีกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า ประกอบด้วยเนื้อหาที่จำเป็นต่อการฝีกอบรม จำนวน 3 หน่วย ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้าในงานพิธีต่างๆ 2) การจับจีบผ้าตกแต่งโต๊ะ และ 3) การผูกผ้าประดับสถานที่

4. ระยะเวลาในการฝีกอบรม

ระยะเวลาทดลองใช้หลักสูตร จำนวน 2 วัน เป็นเวลา 13 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตรฝีกอบรม หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่เป็นกระบวนการจัดทำवलประสบการณ์ในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบฝีกอบรมเพื่อนำไปพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดมีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรฝีกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า หมายถึง หลักสูตรฝีกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบไปด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ผู้เข้ารับการฝีกอบรม ขอบข่าย เนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝีกอบรม การจัดกิจกรรมฝีกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า

การประดับสถานที่ด้วยผ้า หมายถึง การสร้างสรรค์รูปแบบของผ้าด้วยการนำผ้ามาจับจีบเป็นลวดลายต่างๆ เพื่อตกแต่งโต๊ะ และการนำผ้ามาผูกเป็นดอกไม้ประกอบกับการจับจีบผูกเป็นเฟื้องและระย้าเพื่อประดับสถานที่

ความรู้เกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้า หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า ที่ได้จากหลักสูตรการฝีกอบรม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวัดได้จากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้า แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทักษะปฏิบัติการประดับสถานที่ด้วยผ้า หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะในตัวของผู้เรียน ซึ่งได้ประสบการณ์จากหลักสูตรฝึกรอบม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า และได้จากปฏิบัติจนมีเกิดทักษะการสร้างสรรค์รูปแบบของผ้าด้วยการนำผ้ามาจับจีบเป็นลวดลายต่างๆ เพื่อตกแต่งโต๊ะ และการนำผ้ามาผูกเป็นดอกไม้ประกอบการจับจีบผูกเป็นเฟื้องและระย้า เพื่อประดับสถานที่ ได้อย่างชำนาญ มีความประณีตสวยงาม โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินทักษะปฏิบัติการประดับสถานที่ด้วยผ้า ซึ่งวัดผลจากการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์การประดับด้วยผ้า 2) การเลือกผ้าที่ใช้ในการจัดผ้าประดับสถานที่จุดต่างๆ 3) การสร้างสรรค์รูปแบบของผ้าเป็นรูปร่างต่างๆ และ 4) การปฏิบัติผลงานให้มีความประณีตสวยงามและสมบูรณ์

เจตคติต่อหลักสูตรฝึกรอบม หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกทางอารมณ์ในลักษณะพอใจ ชื่นชม ยินดี สนใจ เห็นคุณค่า เห็นด้วยต่อการฝึกรอบมตามหลักสูตรฝึกรอบม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้า ซึ่งได้จากการประเมินด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดคูบัว อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกรอบมการพัฒนาหลักสูตรฝึกรอบม เรื่องการประดับสถานที่ด้วยผ้า

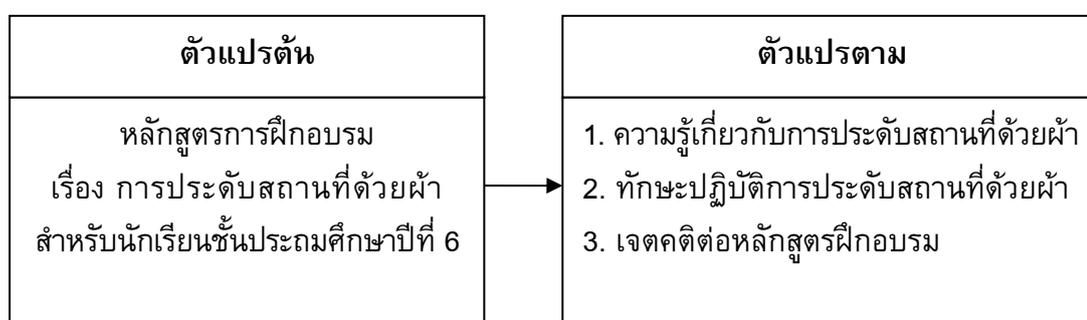
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกรอบมเรื่องการประดับสถานที่ด้วยผ้าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยสร้างหลักสูตรฝึกรอบม เรื่อง การประดับสถานที่ด้วยผ้าจัดการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการผูก การมัด การม้วน การพับ การซ้อน การบิดเกลียว การจับจีบ และการจับดอกด้วยผ้า ผู้เข้ารับการฝึกรอบมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างความสวยงามให้กับท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1995, p.11) เสนอแนะว่าการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ควรคำนึงถึงการตอบคำถาม 4 ข้อ คือ 1) อะไรเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียนปฏิบัติ 2) ทำอย่างไรจึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด 3) ทำอย่างไรจึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน 4) ทำอย่างไรจึงจะหาวิธีการประเมินผลประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปราโมทย์ จันทร์เรือง (2552, หน้า 30) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ คือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) โครงสร้าง 4) คำอธิบายรายวิชา 5) ขอบข่ายเนื้อหา 6) เวลาเรียน

7) กิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อการเรียนการสอน 9) การวัดและการประเมินผล แนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Hiba Tabā) ซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 19) สรุปไว้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาเอกสารหลักสูตร มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน 4) จัดลำดับเนื้อหา 5) คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ 6) จัดลำดับประสบการณ์เรียนรู้ 7) กำหนดวิธีการประเมินผลและแนวทางปฏิบัติ กาญจนา คุณารักษ์ (2540, หน้า 320) สรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพความต้องการของสังคม 2) วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน 3) ปรัชญาผู้เชี่ยวชาญ นักปรัชญา นักจิตวิทยา 4) ตั้งคณะกรรมการ เพื่อกำหนดจุดประสงค์หลักการ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) วิเคราะห์ตัวผู้เรียน 6) การจัดประสบการณ์ตามลำดับ 7) วิเคราะห์เนื้อหาสาระ โครงสร้าง เนื้อหาสาระเรียงลำดับขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 8) อภิปรายกับนักวิชาการ เพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ 9) แบ่งหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสื่อ 10) ปรับปรุงสื่อ กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เฉพาะอย่าง 11) พัฒนาสื่อการเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้ทางเลือกกับผู้เรียน 12) ทดลองใช้ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 11) ได้กล่าวว่าการปรับปรุงหลักสูตรมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ศึกษาสำรวจปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง 2) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยหลักสูตรและสภาพการใช้หลักสูตร 3) ศึกษาแนวคิดรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดรูปแบบหลักสูตร 4) ยกร่างหลักการ จุดหมายโครงสร้าง แนวดำเนินการตลอดจนเกณฑ์การใช้หลักสูตร 5) กำหนดจุดประสงค์ และรายละเอียดของกลุ่มวิชา 6) กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผล 7) จัดทำเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 8) ทดลองและประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ปรับปรุงแก้ไขจากผลการทดลอง 9) ประกาศใช้หลักสูตรทั่วประเทศ 10) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร สังด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 38-43) ได้นำเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การคัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหาสาระ 4) การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล 5) การดำเนินการใช้หลักสูตร 6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม

จากการศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรฝึกอบรมข้างต้นผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษา มาสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการประดับสถานที่ด้วยผ้าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 1.1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการประดับสถานที่ด้วยผ้า 1.2) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 1.3) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประดับสถานที่ด้วยผ้า 1.4) สำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ผู้บริหาร นักเรียน สังคม และชุมชนในสังคม) 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมบร่ำ

หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ผู้เข้ารับการอบรม ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ฝึกอบรม จัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ การวัดผลประเมินผล เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ประเมินโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมและปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม โดยการประเมินผลจาก 4.1) ประเมินผลก่อนการอบรม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ 4.2) ประเมินหลังการฝึกอบรม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัติ การประเมินเจตคติต่อการฝึกอบรม 4.3) ปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร เรื่องการระดับสถานที่ด้วยผ้าซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ความรู้เกี่ยวกับการระดับสถานที่ด้วยผ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม